

Dni mesta 2014

Pripomenieme si **759. výročie** prvej písomnej zmienky
o meste Vrútky a odhalíme aj reliéf našej významnej
rodáčky Hany Zelinovej.

VRÚTOČAN

Ročník 25, číslo 9 / 2014

Mesačník Vrútok - bezplatne

OBSAH

- * Strana 2
Prihovor primátora
- * Strana 3
Rokovanie MsZ
- * Strany 4, 5
Aktuality
- * Strana 6
Kultúra
- * Strana 7
Zemianske Vrútky
v minulosti
- * Strana 8
Spoločenská rubrika
- * Strana 9
Dolné Vrútky v minulosti
- * Strany 10, 11
Vrútocký country
kotlík
- * Strany 12, 13
Šport
- * Strana 14
Križovka
- * Strana 15
Pomuka Domino
- * Strana 16
Pozvánka

DNI MESTA SA USKUTOČNIA 14. - 19. SEPTEMBRA 2014

PROGRAM NA STR. 16

Júlové búrky a silné lejaky ničili Slovensko a bohužiaľ neobišli ani naše Vrútky

**Zaplavený podchod
na Ulici Dielenská Kružná**

Pondelok 21. júla 2014 sa prehnala územím Slovenska prudká búrková smršť. Silný dážď prekvapil najmä Žilinu, Kysuce a Oravu. Zasahovala polícia aj hasiči. Niektoré obce na severe vyhlásili tretí stupeň povodňovej aktivity. Búrka, na akú sa len tak nezabudne, neobišla ani naše Vrútky. Okolo 18. hodiny službukonajúci policajť operačného strediska KR PZ Žilina telefonicky upozornil na problém v časti Mexiko, kde sa v podchode pod železnicou smerom do Mexika hromadila voda a úsek sa stával nepriechodným. Okamžite som kontaktoval útvar MsP Vrútky a osobne som sa išiel na miesto pozrieť. Zvolal som aj DHZ vo Vrútkach pod vedením p. Siráňa a hasičov z OHZ Sučany, Hasičský a záchranný zbor v Martine. Spoločne sme dohliadali na odčerpávanie vody. Problém nastal v hlavnom čerpadle, ktoré nezopínalo a voda sa neustálym dažďom hromadila v podchode. Osobné motorové vozidlá už stáli v kolónach na ceste v oboch smeroch do Mexika. Do 21. hodiny toho dňa sa podarilo spriepustniť cesty. Následne sme riešili problém čerpadla. Na druhý deň sa vďaka pracovníkom mestského úradu podarilo čerpadlo vytrahať, odviesť do priestoru MsÚ Vrútky, kde sme spoločne s našimi pracovníkmi a privolanými pracovníkmi TURVODU, a. s., dospeli k názoru, že sa pravdepodobne poškodili ložiská a čerpadlo treba okamžite nahradiť a opraviť, lebo v prípade ďalších dažďov hrozilo opätovné odstavenie časti Mexika od Vrútok.

Za okamžitú pomoc ďakujem generálnemu riaditeľovi TURVOD-u v Martine MVDr. Rastislavovi Zábronskému, ktorý nám spoločne so svojimi pracovníkmi vyšiel v ústrety a poskytol náhradné čerpadlo. Zároveň ďakujem vedeniu ŽOS, a. s., Vrútky za ochotu a prísľub, že pri ďalšom vyčistení búrky pomôžu. Prísľúbili aj pomoc s opravou čerpadla. Do budúcnosti však bude treba riešiť odvedenie dažďovej kanalizačnej vody do blízkej rieky Turiec aj iným spôsobom, nie iba použitím výkonného čerpadla.

Ešte raz veľmi pekne ďakujem všetkým, ktorí sa na akcii zúčastnili, za ich pokoj, rozvahu a najmä pomoc.

Ing. Miroslav Mazúr
primátor mesta

NEPLÁNOVANÉ ZASADNUTIE MESTSKÉHO ZASTUPITEĽSTVA

Neplánované rokovanie mestského zastupiteľstva sa konalo 8. 7. 2014.

Otvoril a viedol ho primátor Vrútok Ing. Miroslav Mazúr. MsZ prijalo tieto uznesenia:

Uznesením č. 116/2014 MsZ I. schvaľuje zmenu zriaďovateľa Gymnázia Jozefa Cígera Hronského, Čachovský rad 36, 038 61 Vrútky, zo súčasného zriaďovateľa Žilinský samosprávny kraj na nového zriaďovateľa mesto Vrútky k 31. 8. 2015. II. schvaľuje návrh na vyradenie Základnej školy s materskou školou, Ulica M. R. Štefánika 1, Vrútky a jej súčasť Školského klubu detí, Ulica M. R. Štefánika 1, Vrútky, zo siete škôl a školských zariadení, k 31. 8. 2015. III. schvaľuje návrh na zaradenie Spojenej školy, Ulica M. R. Štefánika 1, Vrútky s organizačnými zložkami: Materská škola, Ulica M. R. Štefánika 1, Vrútky, Základná škola, Ulica M. R. Štefánika 1, Vrútky a Gymnázium Jozefa Cígera Hronského, Ulica M. R. Štefánika 1, Vrútky a jej súčasť Školského klubu detí, Ulica M. R. Štefánika 1, Vrútky do siete škôl a školských zariadení k 1. 9. 2015.

Uznesením č. 117/2014 MsZ ruší uznesenie č. 113/2014 zo dňa 17. 6. 2014 (*113/2014 MsZ I. neschvaľuje zmenu zriaďovateľa Gymnázia Jozefa Cígera Hronského, Čachovský rad 36, 038 61 Vrútky, zo súčasného zriaďovateľa Žilinský samosprávny kraj na nového zriaďovateľa mesto Vrútky k 31. 8.*

2015. II. neschvaľuje návrh na vyradenie Základnej školy s materskou školou, Ulica M. R. Štefánika 1, Vrútky a jej súčasť Školského klubu detí, Ulica M. R. Štefánika 1, Vrútky, zo siete škôl a školských zariadení, k 31.8. 2015. III. Neschvaľuje návrh na zaradenie Spojenej školy, Ulica M. R. Štefánika 1, Vrútky s organizačnými zložkami: Materská škola, Ulica M. R. Štefánika 1, Vrútky, Základná škola, Ulica M. R. Štefánika 1, Vrútky a Gymnázium Jozefa Cígera Hronského, Ulica M. R. Štefánika 1, Vrútky a jej súčasť Školského klubu detí, Ulica M. R. Štefánika 1, Vrútky do siete škôl a školských zariadení k 1. 9. 2015, ktorej zriaďovateľom bude mesto Vrútky).

Uznesením č. 118/2014 MsZ I. prejednálo upozornenie prokurátora podľa § 28 zákona č. 153/2001 Z. z. o prokuratúre č. Pd 35/14/5506-9. II. ukladá Mestskému úradu vypracovať návrh Všeobecne záväzného nariadenia o prevádzkovaní parkovacích miest na dočasné parkovanie motorových vozidiel na území mesta Vrútky. Termín: do konca roka 2014.

Uznesením č. 119/2014 MsZ I. schvaľuje dodatok č.3 k Zriaďovacej listine SENIOR – Zariadenie pre seniorov a Dom sociálnych služieb Vrútky.

Uznesením č. 120/2014 MsZ I. schvaľuje vybudovanie oplotenia objektu SENIOR - Zariadenie pre seniorov a Dom sociálnych služieb Vrútky, z Kafendovej ul. betónový, z Mierovej a Chotárnej pletivový vrátane brán

v hodnote 10 500,- EUR.

Uznesením č. 121/2014 MsZ I. schvaľuje úhradu neoprávnených výdavkov z projektu SENIOR Zariadenie pre seniorov a Dom sociálnych služieb Vrútky - v sume 12 000,- EUR.

Uznesením č. 122/2014 MsZ I. schvaľuje investičný zámer na odvodnenie komunikácií Karvaša a Bláhovca a Ulice Horskej v sume

vysúťaženej podľa projektovej dokumentácie.

Uznesením č. 123/2014 MsZ berie na vedomie informáciu o zmene Organizačného poriadku Mesta Vrútky – Mestského úradu vo Vrútkach spolu s Organizačnými schémami od 1. 7. 2014.

Uznesením č. 124/2014 MsZ berie na vedomie rozpočtové opatrenie č. 6/2014.

-red-

Miestna volebná komisia

Podľa § 14 zákona SNR č. 346/1990 Zb. o voľbách do orgánov samosprávy obcí v znení neskorších predpisov, do miestnej volebnej komisie deleguje jedného člena a jedného náhradníka politická strana, politické hnutie alebo koalícia, ktorá podáva kandidátne listiny do mestského zastupiteľstva **najneskôr 55 dní pred dňom volieb (najneskôr 21. septembra 2014)**.

Meno, priezvisko a adresu trvalého pobytu člena a náhradníka oznamuje politická strana, politické hnutie alebo koalícia primátorovi mesta.

Prvé zasadanie miestnej volebnej komisie sa uskutoční **najneskôr 50 dní pred dňom volieb (najneskôr 26. septembra 2014)**.

Okrsková volebná komisia

Podľa § 15 zákona SNR č. 346/1990 Zb. o voľbách do orgánov samosprávy obcí v znení neskorších predpisov, do okrskovej volebnej komisie deleguje jedného člena a jedného náhradníka politická strana, politické hnutie alebo koalícia, ktorej kandidátna listina bola zaregistrovaná pre voľby do mestského zastupiteľstva **najneskôr 20 dní pred dňom volieb (najneskôr 26. októbra 2014)**.

Meno, priezvisko a adresu trvalého pobytu člena a náhradníka oznamuje politická strana, politické hnutie alebo koalícia primátorovi mesta.

Prvé zasadanie okrskovej volebnej komisie sa uskutoční **najneskôr 15 dní pred dňom volieb (najneskôr 31. októbra 2014)**.

Pre VOLBY POSLANCOV MESTSKÉHO ZASTUPITEĽSTVA

podáva kandidátnu listinu osobitne za každý volebný obvod

- politická strana
- politické hnutie
- koalícia politických strán a politických hnutí
- nezávislý kandidát

Politická strana, politické hnutie a koalícia politických strán a politických hnutí doručí kandidátnu listinu prostredníctvom svojho splnomocnenca v dvoch rovnopisoch zapisovateľovi miestnej volebnej komisie najneskôr 55 dní pred dňom volieb, t.j. **najneskôr 21. septembra 2014**. Ku kandidátnej listine musí byť pripojené vlastnoručne podpísané vyhlásenie každého kandidáta uvedeného na kandidátnej listine.

Nezávislý kandidát doručí kandidátnu listinu osobne v dvoch rovnopisoch zapisovateľovi miestnej volebnej komisie najneskôr 55 dní pred dňom volieb, t.j. najneskôr 21. septembra 2014. Ku kandidátnej listine musí byť pripojené vlastnoručne podpísané vyhlásenie nezávislého kandidáta. Súčasťou kandidátnej listiny je petícia podpísaná voličmi podporujúcimi jeho kandidátnu listinu. Petícia sa ku kandidátnej listine priloží v jednom vyhotovení.

Pre VOLBY PRIMÁTORA MESTA- viac info nájdete na www.vrutky.sk

Nakoľko súčasťou kandidátnej listiny nezávislého kandidáta je petícia podpísaná voličmi podporujúcimi jeho kandidátnu listinu, v meste Vrútky je potrebný minimálny počet podpisov voličov podporujúcich kandidátnu listinu nezávislého kandidáta pre voľby poslancov do mestského zastupiteľstva a voľby primátora mesta – **200 podpisov voličov na petícii. Kandidátne listiny** pre voľby do mestského zastupiteľstva a primátora mesta môžete nájsť takisto aj na stránke mesta Vrútky: (www.vrutky.sk/samosprava/VOLBY2014/komunalnevolby)

Po predložení kandidátnych listín (na poslancov mestského zastupiteľstva a primátora mesta) Miestna volebná komisia tieto listiny preskúma a kandidáta na poslanca mestského zastupiteľstva a kandidáta na primátora mesta zaregistruje prípadne nezaregistruje v termíne **najneskôr 45 dní pred dňom volieb t. j. do 1. októbra 2014**.

Miestna volebná komisia do 24 hodín po registrácii vyzve splnomocnencov politických strán, hnutí a koalícii ako aj nezávislých kandidátov na prevzatie rozhodnutia o zaregistrovaní, prípadne nezaregistrovaní kandidátnych listín na poslancov mestského zastupiteľstva a primátora mesta. Zákon č. 346/1990 Zb. o voľbách do orgánov samosprávy obcí rieši v § 30 volebnú kampaň.

Začiatok volebnej kampane je 17 dní pred voľbami (29.10.2014) a končí 48 hodín – 2 dni pred začiatkom volieb (13. 11. 2014 o 07.00 hod.). Vedenie kampane mimo tohto času zákon zakazuje.

Za technickú stránku volieb je zodpovedný pán Vladimír Viselka (tel. č.: 424 18 06), za organizačné zabezpečenie Mgr. Lenka Košútová (tel. č.: 424 18 20). Zapisovateľka miestnej volebnej komisie: Mgr. Emília Šútovcová.

Mgr. Lenka Košútová

HARMONOGRAM VÝVOZU SEPAR. ODPADU NA SEPTEMBER 2014

Týždeň	Dátum	Deň	September		
			RD	BD	ZVON
8		Po			
		Ut			
		St			
		Št			
		Pi			
		So			
36	1	Ne			
	2	Po			
	3	Ut			
	4	St			
	5	Št			
	6	Pi			
37	7	So			
	8	Ne			
	9	Po			
	10	Ut	zber elektra a NO		
	11	St			
	12	Št			
38	13	Pi			
	14	So			
	15	Ne			
	16	Po			
	17	Ut			
	18	St			
39	19	Št			
	20	Pi			
	21	So			
	22	Ne			
	23	Po			
	24	Ut			
40	25	St			
	26	Št			
	27	Pi			
	28	So			
	29	Ne			
	30	Po			

Vážení občania,

v súčasnosti sa uskutočňuje verejná súťaž na zber komunálneho odpadu a jeho separovaných zložiek, preto nemožno uverejniť harmonogram separovaného zberu na ďalšie mesiace. Nový harmonogram zverejníme po podpísaní zmluvy na komunálny odpad po spracovaní nového harmonogramu na stránke mesta (www.vrutky.sk), ako aj v najbližšom čísle časopisu Vrútočan. Za porozumenie ďakujeme.

Biologický odpad a jeho likvidácia

V jesennom období mávajú občania, najmä tí, čo vlastní záhradky, problém s likvidáciou biologicky rozložiteľného odpadu.

Zloženie komunálneho odpadu je jednoznačne také, že najväčší percentuálny podiel (až 45 %) má biologicky rozložiteľný odpad, ktorý tvorí prevažne tráva, lístie, konáre a opadané ovocie. Podľa súčasne platného VZN č. 6/2012 o komunálnom odpade a drobnom stavebnom odpade na území mesta Vrútky má občan povinnosť takýto odpad prednostne likvidovať vo vlastnom kompostovisku, nakoľko zákon č. 223/2001 Z. z. o odpadoch na prvé miesto hierarchie nakladania s odpadom kladie predchádzanie vzniku odpadu. Kompostovaním vzniká kompost (zemina), ktorý má občan možnosť využiť na svojom pozemku, v záhrade či v sade...

Apelujeme preto na občanov a ich environmentálne zmýšľanie a odporúčame im, aby si na biologický odpad zriadili vlastné kompostoviská, prípadne aby ho pri väčšom množstve (napr. pokosenej trávy) doviezli (po dohode na referáte odpadového hospodárstva) na dvor MsÚ.

Znižovanie množstva odpadu určeného na skládku má okrem iného vplyv na výšku poplatku za komunálny odpad a drobný stavebný odpad – a to sa týka každého občana nášho mesta.

Ing. Dana Pozorčiaková
referát odpadového hospodárstva

Volebná kampaň pre komunálne voľby

V súvislosti s blížiacimi sa komunálnymi voľbami, Vám prinášame cenník volebnej inzercie v mimoriadnom volebnom, prípadne v riadnom čísle časopisu Vrútočan. Cenník schválilo Mestské zastupiteľstvo uznesením č. 3/2010 z 20. 4. 2010 pod bodom J/17.

Formát A4 250 €
Formát A5 150 €
Formát A6 80 €
Menší formát- za 1 cm² 0,60 €

Riadková inzercia
-jeden riadok na šírku 10 cm 2,50 €
Za grafické spracovanie plošnej reklamy v redakcii Vrútočan príplatok 20%

Poplatky za vylepenie jedného volebného plagátu:

Formát A4 2 €
Formát A3 3 €

Poplatok za umiestnenie volebného plagátu do svetelnej skrinky „citylight“ na autobusovom nástupisku: 1. deň 5 €

Časopis Vrútočan poskytuje priestor všetkým politickým stranám a kandidátom na primátora mesta a poslancom Mestského zastupiteľstva. K prvému novembru môže vyjsť mimoriadne- volebné číslo časopisu Vrútočan, ak sa naplní kapacita minimálne 12- tich strán, alebo sa rozšíri o vašu inzerciu bežné novembrové číslo časopisu Vrútočan. Časopis vychádza v náklade 3200 ks. Bezplatne sa distribuuje do všetkých domácností vo Vrútkach.

V prípade záujmu kontaktujte zodpovednú redaktorku Bc. Miriam Migátovú, tel. 043/ 4281 203, e-mail: vrutocan@vrutky.sk. Adresa redakcie Ul. 1. čs. brigády 14, 038 61 Vrútky. **viac info na www.vrutky.sk**

Pozemok zariadenia SENIOR bude oplotený

Uvedením zariadenia Senior do prevádzky vznikla potreba oplotiť objekt. Mestské zastupiteľstvo vo Vrútkach na mimoriadnom zasadnutí 8. júla 2014 schválilo vybudovanie oplotenia. Z Kafendovej ulice to bude betónový plot, z Mierovej a Chotárnej pletivový plot vrátane brán. Ako vidno na fotografii, oplotenie sa už buduje. Zariadenie Senior má nepretržitú prevádzku a vybudovanie oplotenia je dôležité nielen z hľadiska bezpečnosti jeho obyvateľov, ale aj z hľadiska ochrany majetku mesta Vrútky. Zároveň sa akoby rozšíria priestory budovy zariadenia, keďže postupným naplňaním celkovej kapacity vznikol problém s chýbajúcou spoločenskou miestnosťou, chýbajúcimi priestormi na zabezpečenie celkovej prevádzky zariadenia (sušenie bielizne a pod.). Vybudovanie oplotenia je prínosom najmä pre klientov zariadenia, pretože rozširuje možnosti na trávenie voľného času, stretávanie sa a posedenie s rodinnými príslušníkmi. V neposlednom rade pribudnú aj možnosti na vykonávanie terapií.

-red-

SPOMIENKA NA 70. VÝROČIE SNP

28. AUGUSTA 2014 SME SI PRIPOMENULI VÝROČIE SNP POLOŽENÍM VENCOV A SYMBOLICKÝM VYPUSTENÍM HOLUBÍC

Čriepky

Sú také večery, keď v zákutiach pamäti lovím čriepky spomienok a na papier ukladám útržky udalostí- aj tých spreď 70 rokov.

Za oknom sa zotmelo. Karbidová lampa osvetľuje kuchynku živým, mihotavým plamienkom. Stojím pri okne a s údivom sledujem belasé svetielka, ktoré sa pomaly znášajú z tmavej oblohy kamsi do hlbokých lesov nad Bystričkou, či nad vrútockými Jedlovinami. Belasé iskierky nádeje. Partizáni práve dostali ďalšiu životne dôležitú zásielku: posily, proviant zbrane...

...Vojna sa prehnala ponad moje rodné Vrútky ako zlý víchor. Zanechala bolestivé stopy. Občas sa pripomenula výbuchom roztratenej munície tak, ako sa to stalo za našou záhradkou. Chlapci zo susedstva našli funkčný granát. Výbuchol v detských rúčkach...

...Rany sa postupne hojili. Všade naokolo zostalo množstvo hrobov. Bolo treba identifikovať padlých a dôstojne ich pochovať. Na krásnom, pokojnom návrší vedľa starého brezového hája začal sa budovať partizánsky cintorín. Nad vyrovnanými radmi hrobov týčil sa k nebu vysoký brezový kríž. Na tabuľkách hrobov zopár údajov: meno, vek, národnosť, hodnosť. Inde len strohé slovo NEZNÁMY...Až neskôr prešiel cintorín úpravami a okrem iného pribudla socha vojaka v nadživotnej veľkosti. Hľadá kamsi ponad meniace sa Vrútky, akoby chcel chrániť tých, čo prežili. Iba ten krásny brezový kríž mi tam akosi chýba...

Eva Očkayová- Kalabusová

ANDREJ HLINKA A VRÚTKY

Dňa 1. augusta Matica slovenská oslávila 150. výročie narodenia vodcu národa Andreja Hlinku. Zároveň bola odhalená busta Andreja Hlinku na nádvorí Matice v Martine. K doterajším štyrom bustám veľkých národovcov Anton Bernolák, Ján Francisci, Štefan Moyses, Karol Kuzmány tak pribudla ďalšia. A myslím si, že celkom zaslúžene, lebo Andrej Hlinka bol skutočným vzorom národníara a politika. Hovorím politika, lebo on netúžil po žiadnom kresle nejakého ministra a podobne. Bol predsedom Hlinkovej slovenskej ľudovej strany a z tej pozície vydobýjal práva Slovákov – najprv v slovensko-maďarských vzťahoch a neskôr v slovensko-českých vzťahoch. Pri takej politike niečo vydobyl, ale si aj vytrpel. Jeho zásluhou bol v Černovej postavený kostol, ale on sa nesmel zúčastniť na jeho vysviacke. Keďže Černovčania trvali na tom, aby ho on vysvätil, maďarská vláda tam nasadila žandárov a tí do davu strieľali a niekoľkých zabili. Táto udalosť je známa ako Černovská tragédia. Hlinku vtedy zavreli do žalára. No hlavná činnosť nastala, keď sa končila prvá svetová vojna. Došlo k pádu Rakúsko-Uhorska, Slovensko sa z maďarského področia počas monarchie vyslobodilo a Hlinka sa zúčastňoval na príprave česko-slovenského štátu. Hlinkovým prínosom pri zriadení spoločného štátu Čechov a Slovákov bol jeho nekompromisný postoj čo do ústavnoprávneho usporiadania. Hlinka a jeho strana vždy vychádzali z česko-slovenskej vzájomnosti. Neuznávali žiaden čechoslovakizmus. Hlinka riešil slovenskú otázku v spolupráci s evanjelikmi zo Slovenskej národnej strany, ktorej predsedom bol Martin Rázus. Do konca života bojoval za splnenie Pittsburskej dohody, ktorú podpísal rovnako ako neskorší dokument ČSR T. G. Masaryk. Ten však za celé volebné obdobie nič neurobil na jej realizáciu. Keď prebiehala voľba druhého prezidenta, kandidát Beneš sľúbil, že keď sa stane prezidentom, on Pittsburskú dohodu dodrží. V dohode išlo o právo Slovákov mať v rámci ČSR autonómiu. Ako vieme, ani on

slovo nedodržel, a tak sa Andrej Hlinka autonómie nedožil, v auguste 1938 zomrel. Na začiatku som uviedol titulok Andrej Hlinka a Vrútky. To preto, že Hlinka osobitne Vrútkam pomohol – finančne prispel na výstavbu Katolíckeho kultúrneho domu. Vrútky si na Andreja Hlinku spomínali v dobrom, a preto mu postavili sochu v životnej veľkosti. Čo sa však stalo? Pri zmene režimu sochu odstránili a uložili ju do pivnice v konzume. Tam prišiel jeden hulvát a sochu kladivom rozbil. Veľmi zlé je i to, že Hlinka bol síce pochovaný v Ružomberku, no pred príchodom frontu roku 1944 mŕtvolu z mauzólea vybrali a odviezli – nevedno kam. A tak vodcovi národa Andrejovi Hlinkovi nemáme možnosť položiť kyticu kvetov na jeho hrob...

V spomienkach zalistoval

Róbert Zacharides

foto č. 1: archív MS

foto č. 2: z archívu Dušana Záthureckého

busta Andreja Hlinku na nádvorí Matice Slovenskej v Martine

Prvý pomník Andreja Hlinku na Slovensku odhalený na Vrútkach dňa 30. novembra 1941.

Vrútky by mali mať nové námestie pomenované po Stanislavovi Zacharovi

Medzi významnými osobnosťami vrútockých dejín popredné miesto patrí staviteľovi a architektovi Stanislavovi Zacharovi. Narodil sa 13. októbra 1869 vo Valči a zomrel 12. januára 1937 vo Vrútkach, kde je aj pochovaný v rodinnej hrobke. Staviteľ a architekt Stanislav Zachar staveľskú školu absolvoval v Budapešti. Po jej skončení spolu s otcom staval v Kláštore pod Znievom menšie stavby. Roku 1905 sa presťahoval do Vrútok, kde už roku 1904 začal stavať rímskokatolícky kostol, tiež evanjelický kostol a synagógu – terajší Kriváň; ďalej staval Obecný dom (dnes mestský úrad), 1925- 26 Robotnícky dom (Kino 1. máj), 1923- 28 Veľký mlyn, železničiar-sky konzum, kolóniu domov vtedajších štátnych železníc. Známa je aj tzv. Zacharova vila na Kafendovej ulici. Roku 1928 Stanislava Zachara vyznamenal pápež Pius XI. titulom rytiera Rádu sv. Silvestra za výstavbu kostolov a prácu v cirkvi. Medzi hlavné programové body MO MS vo Vrútkach patrí i dôstojná spomienka na Stanislava Zachara pri príležitosti 145. výročia jeho narodenia. Aj z podnetu mnohých občanov vzišla snaha pomenovať ulicu podľa tohto

významného staviteľa a pripraviť spolu s obcou Valča dôstojné spomienkové podujatie. Mnohé návrhy odzneli 28. júna 2014 na výročnej členskej schôdzi MO MS a následne na spoločnom stretnutí predstaviteľov obce Valče a mesta Vrútok, ako aj predstaviteľov MO MS v budove MsÚ vo Vrútkach. Návrh znovu pomenovať jednu ulicu, ktorá pôvodne niesla meno staviteľa Zachara, nebol prijatý, pretože Friso Kafenda bol významný hudobník a skladateľ a je po ňom pomenovaná ulica aj vrútocká Základná umelecká škola. Názov Kafendova nesie ulica už 50 rokov. V súčasnosti by zmena adres bola problematická. Komisia sa po dlhej diskusii dohodla pomenovať námestie pred rímskokatolíckym kostolom staviteľovým menom. V blízkosti kostola stojí aj budova vrútockého mestského úradu. Táto lokalita sa považuje za historickú časť mesta. Návrh bude prejednaný aj so zainteresovanými- Rímskokatolíckou farnosťou a Katolíckym kultúrnym domom. Taktiež je návrh na zrušenie Mlynskej ulice, ktorá už neplní funkciu ulice. Komisia kultúry a školstva na svojom zasadnutí 6. augusta 2014 odporučila predmetný návrh a prednesený bude na MsZ. Zo spoločného stretnutia tiež vzišiel návrh na osadenie pamätnej tabule vrútockému staviteľovi Stanislavovi Zacharovi na niektorú z jeho významných stavieb v meste Vrútky. Obec Valča, mesto Vrútky a MS k 145 výročiu pripravujú spoločné spomienkové podujatie. Ak poslanci návrh schvália, pri výročitej spomienke 145 výročia 13. októbra 2014, by námestie mohlo byť slávnostne pomenované. Staviteľ a architekt Stanislav Zachar je čestným občanom Vrútok i Valče.

Božena Blahušiaková

Dva vrútocké jubilujúce spolky

JÁN KOMORA

V tomto roku si Prvý pohrebný podporujúci spolok pripomína 110 rokov nepretržitého účinkovania – bol založený roku 1904. Spolok Katolíckeho kultúrneho domu vznikol roku 1924 – oslavuje teda 90 rokov od svojho založenia. Je pozoruhodné, že obidva spolky založil Ján Komora, katolícky

kňaz – kanonik. Ako charakterizovali kňaza Komoru vtedajší súčasníci? Činovníci Orla v zborníku píšú o svojom vedúcom predstaviteľovi takto: To, že naša Orolská jednota prospieva, možno v prvom rade pripísať nášmu starostovi – kanonikovi Jánovi Komorovi, ktorý si svojou účinnosťou, láskavosťou, humanitou a svojou dobrou a tichou povahou vie získať obľúbenosť celého vrútockého obyvateľstva bez rozdielu vierovyznania a politického presvedčenia. Ako výborný organizátor sa stal kňaz Komora aj členom obecného zastupiteľstva a svojím konaním prispieval k všestrannému rozvoju železničiar-ských Vrútok. Jeho menom je nazvaná jedna z vrútockých ulíc. Prvý pohrebný podporujúci spolok a Spolok Katolíckeho kultúrneho domu si s úctou a vďakou pripomínajú Jána Komoru – svojho zakladateľa!

Stanislav Pavlík

Slovenská výstava vo Varšave

Piatok 11. júna 2014 sa priaznivci výtvarného umenia stretli v poľskom hlavnom meste Varšave v príjemnom prostredí Slovenského inštitútu, kde sa za prítomnosti autorov a početného publika uskutočnila slávnostná vernisáž diel slovenských výtvarných umelcov, absolventov ŠUV Kremnica (ročník 1982) pod názvom ĎALEKO A BLÍZKO. V žánrovo pestrej výstave (maľba, sklo, textil, šperk, pastel) sa predstavilo sedem autorov, medzi ktorými bola aj výtvarníčka Silvia Rešetárová (pedagogička ZUŠ F. Kafendu vo Vrútkach). Vo vystavovaných obrazoch prevládali portréty milovanej dcéry, v ktorých vyjadrila svoje myšlienky, emócie a pocity, čo nosí v sebe, vďaka čomu sú jej obrazy jedinečné. Výstava slovenských výtvarníkov je verejnosti sprístupnená do konca augusta 2014. K prvým návštevníkom patrila aj prezident Slovenskej republiky Andrej Kiska pri svojej oficiálnej návšteve Poľska.

M. Kevická

Tvorba Silvie Rešetárovej vystavená v Slovenskom inštitúte vo Varšave

Zemianske Vrútky II. časť

Život obyvateľov Vrútok určovali rôzne nariadenia. Vrútockí zemanovia ich spisovali už asi od začiatku 17. storočia, úplné znenie nariadenia však pochádza až z roku 1743. Ide o 16 jednotne ustanovených artikúl (článkov) záväzných pre Dolné a Horné Vrútky, ktoré museli dodržiavať všetci. Zaujímavý je napr. prvý článok o svätení sviatočných dní, druhý článok o čarodejníctve, tretí článok o dodržiavaní triezvosti cez sviatky, štvrtý o správaní sa mladých voči starším, ôsmy o správaní sa žien. Články predpisovali i dodržiavanie mier a váh, povinnosti k cirkevnému majetku aj zákaz predávania dreva z vrútockých hôr. Pre vrútockých zemanov bol veľmi dôležitý dvanásť článok – ustanovoval podmienky vrútockých obecných kongregácií (zasadnutí), ktoré sa konali v drevenej farskej budove i v domoch zemanov, napr. Tomáša Rutkaja, Juraja Lamoša a iných. Nariadenie dopĺňali staršie štatúty, v ktorých boli určené výšky pokút pri zemianskych sporoch, vymedzenie pasienkov v chotári Vrútok, podmienky rúbania dreva, povinnosť ohradiť záhrady plotom, nariadenie o želiaroch, služobníctve a pod. Zaujímavú informáciu poskytujú opatrenia proti krádežiam, z ktorých sa dozvedáme, že sa pestovalo obilie, proso, burgyňa, kapusta, mak, ale aj ľan a konope; z ich vlákien sa tkali textilie, počas pôstu sa používal konopný olej.

Dôležité bolo nariadenie pre inšpektorov a hájnikov. Z neho vyplývalo, že obyvatelia Horných a Dolných Vrútok, ktorí mali lesy, volili každý rok dvoch inšpektorov (zemanov) a šiestich hájnikov. Ich povinnosťou bolo strážiť lesy, zabrániť ich ničeniu a rúbaniu. V hájoch sa nesmeli pásť kozy, v lesoch manipulovať s ohňom, v lete sa zakazovalo kosiť košariská a obecné pasienky bez súhlasu kongregácie zemanov, bolo zakázané rúbať vrbiny okolo Váhu a Turca i pásť dobytok okolo lúk. Ulovené ryby a raky sa museli najprv ponúknuť na predaj zemanovi. Hájnici a inšpektori dozerali na stav mostov, lavičiek, ciest a brehov riek.

K mimoriadne vážnym patrili protipožiarne opatrenia. Z nich vyplývala pre vedenie Vrútok povinnosť zabezpečiť na každú noc občiansku strážnu službu, ktorá mala zabrániť nielen vzniku požiaru z nebanlivosti, ale aj krádežiam. Fajčiari nesmeli fajčiť na uliciach a v hospodárskych budovách, gazdiné nesmeli prenášať z domu do domu otvorený oheň. Inšpektori dvakrát do mesiaca kontrolovali kuchyne, komíny, ohniská, kováčske a iné dielne, pálenice a pivovary. Pri domoch a hospodárskych stavbách museli byť sudy plné vody, v každom hospodárstve požiarne rebrík a hák. Sušenie a trepanie ľanu a konôp v intraviláne obce bolo zakázané. Za porušenie zákazov boli rôzne tresty; pre zemanov finančné, ostatným hrozilo väzenie, mužom palicovanie, ženám korbáčovanie. Časté požiare v Turci neskôr vyústili do zákazu stavať drevené domy a hospodárske stavby aj vo Vrútkach.

V súpise z roku 1785 sú informácie o obyvateľoch Horných a Dolných Vrútok, podľa ktorého žilo na Dolných Vrútkach v 92 domoch dovedna 433 obyvateľov (zemanovia obývali 52 domov). Na Horných Vrútkach žilo v 47 domoch 219 ľudí (zemanovia bývali v 28 domoch).

Obyvatelov Vrútok často sužovali povodne na Váhu. Jedna z najväčších bola v auguste 1813, keď si poniektorí ľudia zachránili iba holé životy. Zemanom z Dolných Vrútok spôsobila povodeň škodu na budovách, na úrode aj na ornej pôde, ktorú voda odplavila; hornovrútockí zemanovia mali škodu za vyše 11 059 zlatých. Všetkým sa zhoršili životné podmienky, dobytok postihli epidémie. Okrem požiarov a povodní

ohrozovali obyvateľov aj epidemické choroby, napr. od júla do septembra 1831 zomrelo v Dolných Vrútkach na cholera 39 a v Horných Vrútkach 15 ľudí.

V prvej polovici 19. storočia sa zemianskych Vrútok dotkli väčšie i menšie udalosti: zákonom z marca 1848 sa zrušilo poddanstvo, v januári 1849 obsadilo cisárske vojsko Horné a Dolné Vrútky. Nasledovali voľby župnej samosprávy aj voľby miestnej správy, ktorú tvoril richtár, podrichtár, pokladník a prísažní; časť týchto funkcií si po dlhé roky delila medzi sebou rodina Rutkaja-Mikliana a Rutkaja-Dauka. Viacerí vrútockí zemanovia pôsobili v priebehu storočí v politických a hospodárskych funkciách, boli činní aj v oblasti kultúry. Spomedzi vrútockých šľachticov dosiahol výnimočné postavenie Štefan Rutkaj, ktorého panovník Jozef I. povýšil v októbri 1708 spolu s manželkou Barborou a piatimi deťmi do barónskeho stavu.

V druhej polovici 19. storočia sa pôvodne malá zemianska osada premenila na veľký železničný uzol; roku 1914 sa Vrútky stali tzv. veľkou obcou. A čo hrdí vrútockí zemanovia? Ani po prvej svetovej vojne úplne nezaujali ich zemianske veľkorodiny, v ktorých žili rodičia a ženatí synovia so svojimi manželkami a deťmi. Bývali spolu nielen pre majetok, ale viac pre príslušnosť k zemianskemu stavu. Najväčšia úcta v rodine patrila otcovi. Staral sa o príjmy a organizoval život celej rodiny. Za hospodárenie s potravinami zodpovedala matka, ktorú si všetci patrične ctili; ešte v 30. rokoch 20. storočia sa rodičom onikalo. Najnižšie postavenie v rodine mali nevesty, aj keď pochádzali zo zemianskych rodín. Ak sa manželstvo uzatvorilo proti vôli rodičov, dochádzalo k vydedeniu z majetku. Možnosť zamestnania a zárobku na železnici však spôsobila osamostatnenie sa mladých rodín a postupný rozpad vrútockých veľkorodinných zemianskych vzťahov.

PhDr. Zora Mintalová Zuberová

Zdroje: súkromný archív autorky,
Vrútky 1255-2000, ISBN 80-968442-7-X,
Z ľudovej kultúry Turca, ISBN 80-7090-760-6

Zlava zemianska kúria pri Hradskej, vzadu reštaurácia Linda, vpravo zemiansko-gazdovský dom (foto zo začiatku 20. storočia)

PRIVÍTALI SME MALÝCH OBČANOV VRÚTOK

Agáta NAJŠLOVÁ
Barbora ŠIMEKOVÁ
Katarína BEREŠÍKOVÁ
Tomáš KUCHARČÍK
Michal ONDRUŠ
Matej PAVÚK
Dorota GONDOVÁ
Elisa KOLÁROVÁ
Matúš HERLE
Lenka VYBOŠŤOKOVÁ
Ondrej SUCHÝ
Filip Samuel BELEŠ

POVEDALI SI ÁNO

Peter GENDA	Martina OTRUBOVÁ
Štefan JAKUBEC	Zuzana JURÍKOVÁ
Peter HRONČO	Andrea VIŠŇOVCOVÁ
Michal VRANA	Zuzana LUKAŠÍKOVÁ
Daniel VEVERIČÍK	Monika MENDELOVÁ
Radomír MARČEK	Zuzana FOBELOVÁ
Michal CMARIK	Radka ŽIAKOVÁ
Alexander PILHOVIČ	Monika ZAJACOVÁ
Michal KURHAJEC	Martina ŠEVČÍKOVÁ
Miroslav SCHULZ	Lucia HUČÍKOVÁ
Michal MADARA	Zuzana HARTLOVÁ
Richard JESENSKÝ	Janka ROHÁČOVÁ

OPUSTILI NÁS

Marta ČULOKOVÁ	73- ročná
Jozef ZLÁMAL	58- ročný
Ladislav LACKO	85- ročný
Pavol SOVÍK	77- ročný
Pavel ČINČURA	87- ročný
Ján LUKÁČ	74- ročný
Milada ČUCHOROVÁ	87- ročná
Dušan BELOHLÁVEK	59- ročný
Radomil MIŠÍK	58- ročný
Mária HALAMOVÁ	80- ročná

(Údaje poskytol referát evidencie obyvateľstva a matriky MsÚ – M. Blahová, I. Pepuchová.)

O SLOVENČINE

Ak sa prichytíte pri tom, že zapochybujete, či je správne to, čo sa chystáte práve napísať, tu je niekoľko nesprávnych a správnych príkladov.

NESPRÁVNE

alergológ, alergologička
blomba
doprovod
habsburský, pittsburgský,
pekingský
hranolky
hrať na klavír, na husle,
na fujaru
jednať

jednorázove
závislý na drogách,
na alkohole
kľud, kľudný
bedňa, kisňa
dopad (na rozpočet)

nechať pozdravovať
(niekoho)

SPRÁVNE

alergiológ, alergiologička
plomba
sprievod, sprevádzanie
habsburský, pittsburský,
pekinský
hranolčeky
hrať na klavíri, na husliach,
na fujare
konať, robiť, počínať si,
zaobchádzať
jednorazovo
závislý od drog,
od alkoholu
pokoj, pokojný
debna
vplyv, dosah, účinok
(na rozpočet)
dať pozdravovať
(niekoho)

Pripravila jazyková redaktorka Elena Režná

PROMENÁDNY KONCERT VO VRÚTKACH

Promenádné koncerty bývajú v lete príjemným osviežením, a tak aj mesto Vrútky usporiadalo jeden taký. V sobotu 19. júla zneli pešou zónou tóny v podaní Dychovej hudby Bystrička a predstavili sa aj Turčianske mažoretky. Na dve hodiny centrum mesta ožilo, čo si pochvaľovali občania a návštevníci Vrútok, ktorí sa tam zišli.

-red-

V posledný júnový podvečer sa uskutočnilo v kaviarni Vivien na pešej zóne príjemné stretnutie herca **Branislava Deáka** s čitateľmi, ktoré bolo spojené s autogramiádou jeho knihy **Chute a vône života**. Čas na príjemný rozhovor o jeho živote, práci a knihe si našlo niekoľko desiatok ľudí. Podujatie pripravil kolektív Mestskej knižnice Hany Zelinovej vo Vrútkach v spolupráci s vydavateľstvom IKAR. -red-

Dolné Vrútky – kedysi samostatná obec

Dolné Vrútky ležia na sútoku Turca a Váhu v severozápadnej časti mesta Vrútky. Je to teda územie za železničným priecestím od Šanghaja (Ulica Dolná Kružná) až po Mokrad'. Málokto z nás vie, že práve Dolné Vrútky patria medzi najstaršie obce v Turci.

V 1. storočí po Kr. vládli na území Slovenska Kvádi, ktorí mali svojich kráľov z rodu Tudrovcov. Jednému z týchto kvádskejších kráľov sa podarilo so svojimi vojakmi odvodniť pôvodné močarisko a zmeniť ho na úrodnú pôdu, a tak územie Dolných Vrútok bolo osídlené ešte aj v období Veľkomoravskej ríše. Potvrdzujú to archeologické nálezy na vrchu Hradište nad Vrútkami (755 m n. m.). Už vtedy pod týmto hrádkom existovala dedina Vrútk (vú rú túk). Názov Vrútky si ľudia dávali do súvislosti so slovom „vrútiť sa“, teda šlo o osadu, kde sa rieka Turiec vrúti do Váhu. Keď prehral kráľ Belo IV. bitku s Tatármi pri rieke Slaná roku 1241, pri úteku do Dalmácie našiel dočasný úkryt na hrade Zniev, ktorý Tatári nedobýli. Na znak úcty daroval kráľ verným bojovníkom provinciu Turuch (Turiec). Keďže aj vrútockí osadníci bojovali proti Tatárom, kráľ ich za odmenu povýšil do zemianskeho stavu a daroval im majetky. Títo pätnásti zemanovia potom vydržovali vojsko a ochraňovali toto územie pred nepriateľmi.

Prvá známa písomná zmienka o Vrútkach pochádza z roku 1255. V písomnom potvrdení o delení majetku sa Vrútky spomínajú ako „villa Vrútk“. Koncom 13. storočia prebiehala delba majetku medzi jednotlivými líniami zemanov a dovtedy jedna obec Vrútky sa rozdelila na dve časti – staršiu časť Dolné Vrútky a mladšiu časť Horné Vrútky. Najstarším dokladom, ktorý dokazuje túto skutočnosť, je listina Turčianskeho konventu z roku 1329. V turčianskom registri figuruje aj meno Tomáša Dolnomichk z roku 1377, ktoré sa stotožňuje

s Dolnými Vrútkami. V 15. storočí sa vrútockí zemanovia delili na tri významnejšie vetvy: Matušovičovci, Miklianovci a Daukovci. Najsilnejšou rodinnou vetvou bola rodina Feješovcov, ktorá ovládala v tomto období Vrútky. Potvrzuje to aj súpis turčianskych šľachticov z roku 1391, v ktorom Ladislav, Juraj a Michal Feješovci preukázali pred komisiou sudcu Imricha Bubeka šesť významných listín. Hoci nevedno dodnes, aký mohli mať vrútockí zemanovia majetok, predpokladá sa, že mohlo ísť asi o 450 ha.

V dejinách Turčianskej župy je veľmi pozoruhodný postoj zemanov z Dolných i Horných Vrútok k župe. Krutovláda župana baróna Daniela Révaia spôsobila neprijemnosti a pocity krivdy. Svoju nespokojnosť dali najavo tým, že roku 1675 požiadali o autonómiu. Založili si vrútockú župu, teda zvolili si svojho župana, podžupana, notára, sudcu i úradníctvo. Hoci nemáme dodnes archívne dokumenty o fungovaní vrútockej župy, splnila hlavný cieľ, a to obmedzenie moci baróna Révaia.

V 17. storočí existovali v Turci dve poštové stanice – v Žabokrekoch a v Nolčove. Roku 1677 bola zriadená poštová cesta z Nolčova, ktorá viedla cez Vrútky a pokračovala cez Dubnú Skalu a Strečno až do Těšína. Pôvodná stará cesta viedla ponad kameňolom na Dubnej Skale a vyznačovala sa veľkým stúpaním. Preto bolo potrebné zriadiť prepriahaciu stanicu na Dolných Vrútkach.

Prvý poštový úrad bol otvorený v decembri 1872 v rodinnom domčeku Rutkaja-Ferdé na Dolných Vrútkach. Domček sa nachádzal pri hlavnej ceste smerom na Žilinu.

Vrútky boli do polovice 19. storočia chudobnou zemianskou obcou. Hlavnú obživu zemanom poskytovalo poľnohospodárstvo, včelárstvo, pestovanie ovocia a chov dobytka. V 19. storočí postihli Vrútky obrovské záplavy a pridala sa aj cholera, ktorá zdecimovala pôvodné obyvateľstvo. Výstavbou Ko

šicko-bohumínskej železnice sa zmenili Vrútky na priemyselné mestečko a dôležitý železničný uzol. Priaznivý bol aj demografický vývoj. Počet obyvateľov sa zvýšil z 900 na 4 300. Roku 1930 mali Dolné Vrútky 104 domov a 12 ulíc. Práve železnica podnietila výstavbu malých rodinných domčekov na Dolných Vrútkach, ktoré slúžili ako nový domov najmä pre prisťahovalcov z rôznych kútov Slovenska. Dokonca aj prvé futbalové ihrisko sa nachádzalo na Dolných Vrútkach – na mieste dnešnej čističky odpadových vôd na Dielenskej Kružnej. V tom čase to bolo veľmi dobré ihrisko, kde hrávali hráči klubu FC Vrútky.

Počas druhej svetovej vojny sa obyvatelia Dolných Vrútok aktívne zapájali do protifašistického odboja. Aj v dejinách Slovenska národného povstania položili životy Dolnovrútočania, ktorých pamiatku si každoročne uctievať kladením vencov k pamätníku na námestí pred mestským úradom.

Po roku 1948 nastáva temné obdobie v dejinách Dolných Vrútok. Vrútky sa stali súčasťou mesta Martin. Od roku 1971 sa používal úradný názov Martin-Vrútky. Vrútky takmer 42 rokov neexistovali ako samostatná obec, ale iba ako mestská časť pod rúškom Martina. Práve v tomto období treba hľadať príčinu totálneho úpadku a úplného nezájmu o rozvoj Dolných Vrútok. Veľa pôvodných obyvateľov zomrelo a ich potomkovia zväčša domy predali alebo ich využívali ako víkendové sídlo na chalupárčenie. Po úspešnom referende sa Vrútky roku 1990 odčlenili od Martina a získali nezávislosť ako samostatné mesto so svojou samosprávou.

V súčasnosti majú Dolné Vrútky 272 obyvateľov a aj napriek nedostatku finančných prostriedkov sa postupne menia a skrášľujú. Aj keď Dolné Vrútky patria k zaostalejším častiam mesta, v pláne je postupná modernizácia.

Mgr. Bohuslav Figura

Foto: Dolné Vrútky, Vrútky za čias monarchie, Zuzana Horníková

UVARIŤ CHUTNÝ KOTLÍKOVÝ GULÁŠ NIE JE JEDNODUCHÉ

Porota v zložení:

Miroslav Krajčí, Daniel Hrk, Juraj Gorilák, Anton Dubický, Dušan Kubička, Miriam Migátová, Helena Pullmannová, Ľubomír Vaňko a Jozef Putyra

Registrácia súťažiacich

Na tohoročnom piatom ročníku Vrútockého country kotlíka sa prichystalo bojovať o trofej za najlepšie guláš 26 tímov. V sobotu 16. augusta 2014 zavítalo na škvarové ihrisko za Gymnázium J. C. Hronského vo Vrútkach množstvo návštevníkov, ktorí sa prišli zabaviť, povzbudiť svojich známych pri varení, ale aj ochutnať chutný guláš či iné špeciality. Organizátori piateho ročníka súťaže o víťazný pohár za najlepšie guláš Peter Stankovianský a Martin Gašparík sa s podporou mesta Vrútky a mnohých ďalších sponzorov postarali aj o zaujímavý celodenný program. Organizátori ďakujú najmä primátorovi mesta Ing. Miroslavovi Mazúrovi a firmám: Imperial VITAMINS, s. r. o., Výhrevňa pub, STAMA plus, GTS, RELAX, S- CAR Autoplachty, Skaleš a poslancovi MsZ Vrútky Ing. Miroslavovi Krajčímu. Na úvod akcie otvoril primátor mesta Vrútky a bola predstavená porota. Po otvorení akcie a povinnej registrácii tímov sa o desiatej hodine začalo variť. Počas varenia gulášov sa súťažilo vo válení pivných sudov, vystúpila country tanečná skupina NIAGARA, kapela MIX BAND, deti sa mohli povoziť na poníkoch, ale aj na koči. Predviedol sa i Mestský hasičský zbor z Martina. Atrakciou pre deti bola pena, ktorú pre ne pripravili hasiči, nafukovací hrad na skákanie a lákali aj stánky s tradičnými jarmočnými výrobkami. Celodenný program moderoval Ondrej Slančík. Popoludní všetky súťažné tímy odovzdali vzorky svojich gulášov. Porota ich na pódiu postupne vyraďovala a vybrala najlepších desať. Víťazný guláš pripravilo družstvo Čipoš Magi, druhé miesto obsadili Sunegovci a tretie vybojovali Priekopčania. (Víťazom blahoželá aj redakcia Vrútočana.) Po vyhodnotení gulášov nasledoval koncert kapely Plošín Punk z Liptovského Mikuláša, ktorá pôsobí na slovenskej hudobnej scéne vyše dvadsať rokov. Návštevníci si mohli zakúpiť tombolu a zabojsovať tak o prvú cenu – skúter. Výťažok z predaja tomboly organizátori venovali Tomáškovi Chmelíkovi. Pred zotmením začala horieť vatra. Tí, ktorí zostali aj vo večerných hodinách, sa mohli zabávať na oldies party s DJ Pedrom. V skorých ranných hodinách sa Vrútocký country kotlík 2014 definitívne skončil. Poďakovanie za túto veľkú akciu patrí najmä organizátorom a zároveň tvorcom myšlienky uskutočniť ďalšie gulášové podujatie na Vrútkach opäť o rok.

Text, foto: red

FOTOGALÉRIA 5. ROČNÍKA PRETEKOV VO VARENÍ GULÁŠU

HVIEZDNA 5-KA

KVH TARANIS

RUM

MR-TEAM

KOLÓNKA PIZZÉRIA

PARTIČKA

Pod'akovanie

V Materskej škole na Ul. francúzskych partizánov vo Vrútkach nás už dlhší čas trápil zhrdzavený a poškodený plot, na opravu ktorého však škola v tomto období nemala dostatok finančných prostriedkov, pretože boli potrebné na zabezpečenie iných potrieb materskej školy. Poslanec mestského zastupiteľstva a zároveň člen našej Rady školy Ing. Miroslav Krajčí nám prisľúbil pomoc. V júli zabezpečil potrebný materiál, zorganizoval brigádu na kompletnú opravu plotu. Spolu s Martinom Nahalkom a Erikom Veselkom, rodičmi detí z našej materskej školy, svojpomocne počas dvoch víkendov plot opravili. Naše deti tak nastúpia 2. septembra do skrásleného areálu škôlky. Touto cestou chcem všetkým, ktorí sa na oprave plotu podieľali, úprimne poďakovať.

Bc. Mariana Markovičová, riaditeľka MŠ

Oznam: Gymnastika je základ pre všetky športy a využíva sa aj pri tanci. Deti od 5 rokov, ktoré majú záujem začať cvičiť športovú gymnastiku, môžu prísť do vrútockej sokolovne pondelok 8. septembra od 16. hodiny. Trénuje sa pondelok a štvrtok od 16. do 18. hodiny.

TJ Sokol Vrútky, oddiel športovej gymnastiky

POZNÁME VÝHERCOV SÚŤAŽE „VRÚTKY V MINULOSTI“

Správne poznali zábery na miesta, kde vrútocký chotár pretína železnica, tí, ktorí ich zoradili takto:

1. železničná stanica, nástupné peróny,
2. železničná stanica, čelný pohľad,
3. vápenka, Dubná skala,
4. trať: KBŽ a MAV Vrútky – Budapešť,
5. železničný most cez rieku Turiec s budovou hostinca a kaviarne,
6. železničný most cez rieku Váh na trati Strečno – Vrútky,
7. trať: KBŽ a MAV Vrútky – Budapešť,
8. železničná trať popri rieke Váh.

Výhercovia: Jaroslav Giláni a Lenka Miháliková.

Víťazom blahoželáme a v redakcii Vrútočana im odovzdáme vecné ceny.

VETERINÁRNA AMBULANCIA
VRÚTOČANKA

Ordinačné hodiny:

Pondelok - Štvrtok: 8:00 - 12:00 14:00 - 18:00
Piatok: 8:00 - 12:00 14:00 - 17:00

M. R. Štefánika 6, 038 61 Vrútky
Tel.: 0944 282 877

veterina.vrutocanka@gmail.com
www.vrutocanka.sk

Predaj krmív, výživových doplnkov.
www.krmiva-vrutocanka.sk

-inzercia-

Výhodne predám rodinný dom v lukratívnej štvrti Vrútok na Chotárnej ulici č. 8 aj so záhradou, výmera 600 m².
Cena 30 000 eur; tel. 055/678 72 19.

Vo Vrútkach sa 5. júla 2014 začala písať história PRETEKOV VO VARENÍ HALÁSZLÉ

Rybársky areál Kamenný potok sa v sobotu 5. júla stal miestom konania pretekov vo varení maďarskej rybacej špeciality – polievky halászlé. Pred pár rokmi, keď ma majiteľ rybárstva Kamenný potok oslovil s návrhom na takúto súťaž, som bol rád, že sa niečo také uskutoční v našom meste, pretože halászlé sa varí najmä v Maďarsku, na južnom Slovensku a v balkánskych krajinách.

Na pretekoch sa zúčastnili družstvá zložené z členov, ktorí majú blízky vzťah k rybám – či už ako chovatelia rýb, predajcovia, alebo rybári. Bolo vidieť, že všetci súťažiaci rybám rozumejú, pretože pripravené suroviny boli veľmi kvalitné a rôznorodé a už na začiatku súťaže chystali rôzne spôsoby varenia. Počasie prialo, a tak nič nebránilo venovať sa vareniu tejto rybárskej špeciality. Podujatie sa uskutočnilo v areáli Rybárstva Kamenný potok Miroslava Šlenca, kde už od rána bolo cítiť výraznú vôňu rýb, veselú vravu súťažiacich a dym stúpajúci spod jednotlivých kotlíkov. Od desiatej hodiny sa začalo variť. O víťaznú putovnú trofej bojovali tieto družstvá: Vladka a Mirko, Spotený kapor, Uhny team, Mažáňovci, Budmerice, Cypry team a Rybníkárstvi Pohořelice a. s. Musím konštatovať, že porota, ktorá hodnotila kvalitu a postup súťažiacich pri varení, nemala ľahkú pozíciu, pretože všetky družstvá navarili skutočne kvalitné halászlé a bolo ťažké vybrať víťaza. Pri posudzovaní kvality, chute a vône porota napokon rozhodla o víťaznom halászlé. Pripravilo ho družstvo z Budmeríc. Aj touto cestou sa chcem poďakovať majiteľovi areálu Kamenný potok a jeho rodine za organizáciu tohto podujatia, za propagáciu rybárstva, ako aj nášho mesta. Zároveň chcem vyzdvihnúť profesionálne hodnotenie pánov Bereša a Štefanicu a som nesmierne rád, že halászlé hodnotila aj nezávislá porota zložená zo súťažiacich, ako aj návštevníkov. Hodnotenie z obidvoch „frontov“ bolo zhodné na 98 percent. Víťazné halászlé navarili Budmeričania, druhé miesto obsadil Spotený kapor a tretí skončili domáci – hostitelia Vladka a Mirko. Počas súťaže sa všetci súťažiaci vyjadrili, že ak ich majiteľ pozve aj na budúci rok, veľmi radi prídu. Možno sa ujme aj taká myšlienka, že by sa preteky vo varení halászlé konali postupne aj u iných chovateľov rýb na Slovensku či v Českej republike. Víťazom srdečne blahoželáme a už teraz sa všetci tešíme na budúcoročné halászlé...

František Kurhajec

Porota priebežne kontrolovala varenie

Porota pri hodnotení súťažných vzoriek halászlé

Pohľad na časť súťažných tímov

Víťazi: 1. Budmerice, 2. Spotený kapor, 3. Vladka a Mirko

ZLATO Z MAJSTROVSTIEV SLOVENSKA Martinovi Ďanovskému

Majstrom Slovenska mladších žiakov na rok 2014 vo Valalikoch sa stal náš hráč TJ Lokomotíva Vrútky, Martin Ďanovský spolu s partnerom Martinom Milanom (Fortuna Kežmarok), keď vo finálovom zápase zvíťazili 3:0 nad slovenskými reprezentantmi dvojicou Dalibor Diko – Martin Kysel (TJ Oravan Námestovo/ MSTK Tvrdošín). O postup do finále zvíťazili postupne 3:1 nad Trňan, Trubáčik (STK Rybník/CVČ Zlaté Moravce), 3:2 nad Petřík, Turek (KST Trebišov-Michalovce/ŠK ŠOG Nitra) a 3:2 nad Hurka, Jalovecký (STO Valalika/STK ZŠ na Bielisku Pezinok).

Po vlašajšom Martinovom striebre zo súťaže jednotlivcov najmladších žiakov, je to ďalší významný úspech nielen pre Vrútky, ale celý región.

Dobrá prácu s mládežou v stolnotenisovom oddiele TJ Lokomotíva Vrútky potvrdil aj na majstrovstvách kraja najmladších žiakov jeden z najmladších účastníkov-vrútocký Jakub Švento. Jakub získal tri tituly Majstra kraja, a to v jednotlivcoch, štvorhre chlapcov a zmiešanej štvorhre. Ak bude naďalej poctivo trénovať, má všetky predpoklady kráčať v šlapajach úspešnejšieho Martina Ďanovského. Gratulujeme!

Rudolf Bukovinský, Lokomotíva Vrútky

V strede na prvom mieste zľava Martin Milan s Martinom Ďanovským

VRÚTKY CUP 2014

Plavecký a vodnopólový klub Vrútky usporiadal 24. augusta 2014 medzinárodný turnaj mladších žiakov vo vodnom póle **VRÚTKY CUP 2014**.

Účastníci turnaja:

PVK Vrútky (SVK)
HUVK SE Budapest (HUN)
LUFK Ľvov (UKR)
KVP Kúpele Piešťany (SVK)

Výsledky:

PVK Vrútky - LUFK Ľvov	10:9
KVP Kúpele Piešťany – HUVK SE Budapest	7:8
PVK Vrútky – KVP Kúpele Piešťany	7:14
HUVK SE Budapest – LUFK Ľvov	16:3
LUFK Ľvov – KVP Kúpele Piešťany	11:13
HUVK SE Budapest – PVK Vrútky	11:4

o 3. miesto

PVK Vrútky - LUFK Ľvov 5:9

o 1. miesto

KVP Kúpele Piešťany – HUVK SE Budapest 6:14

Konečné poradie družstiev:

1. HUVK SE Budapest
2. KVP Kúpele Piešťany
3. LUFK Ľvov
4. PVK Vrútky

Juraj Čulák, PVK Vrútky

TENISOVÉ TRÉNINGY V TK VRÚTKY

- tréningovanie rekreačných hráčov
- tenisová príprava detí – vek 5 až 7 rokov
- tréningovanie mladších žiakov, starších žiakov, dorastencov
- sparring
- tréningovanie pokročilých hráčov
- taktické a zápasové tréningy
- kondičné tréningy

Viac informácií nájdete na www.tkvrutky.sk.

Pre objednanie tenisového tréningu volajte na 0908286150, alebo píšete na tkvrutky@gmail.com.

Autor výroku: Michel de Montaigne, francúzsky esejista

	fahká domáca obuv	oznúta, obor (expr.)	lineárny (skr.)	trocha namoč	2	číska liadková púť
	polámaný les (nár.)					
	uhol smeru pochodu					
	sfažnosť, žaloba					
	sumerské mesto meno Veroniky			pľžovitá ryba mesto pri Prievídzi		
	veľká kopa slamy	3	nástroj na oštiepanie ovocia	ponáral do vody	pieseň z opery	domáce meno Štefana cvetna
	vyššia vrstva spoločnosti					
	starujú, bývajú v tábore					
	lepením pokrýť dookola					
	planú ohňom, bĺbia					
	umelý násyp hazard, riskovanie				bicepsy tropický glod	
	jazyk			núdz, chudoba obyvateľka Nemecka		
	gén, ident		namaž mazadlo			
	zárodky rastlín					
	luhári, cigáni					
	americká dobytkárska farma	Straight Key Night (skr.) somár			knvny faktor nápor, níval	
	vojenská jednotka			tatranské rekreačné stredisko priatky		
	približne		napľhalo rímska štvorka			
	nová zvesť				rozmnožuje (mat.)	
1					neznámy autor	

Pomôcky: id, Ur, rut, azimut, Atakama.

Autor: Milan Nemček

Milí čitatelia, všetkým, ktorí sa zapojili do letnej tajničky ďakujeme.
Správne znenie tajničky je: „Slnko svieti, voda láka, postavíme snehuliaka“.
Výhercov: p. Martu Škodovú a p. Ľudmilu Parizekovú čaká v redakcii Vrútočana kniha DETI TURCA. Septembrová tajnička v sebe ukrýva výrok francúzskeho esejistu Michela de Montaigne.

Správne odpovede zasielajte na korešpondenčnom lístku s nalepeným kupónom do 20. septembra 2014 do redakcie Vrútočana, pre internetových čitateľov na vrutocan@vrutky.sk.

**Kupón
Vrútočan
9/2014**

Ponuka záujmovej činnosti pre šk. rok 2014/2015

Oblasť telovýchovy a športu

- * Volejbal pre ZŠ, SŠ
- * Stolný tenis pre ZŠ, SŠ
- * Lyžiarsky pre ZŠ
- * Hokejbal pre ZŠ, SŠ
- * Minifutbal pre 5.-9. ročník ZŠ
- * Futbal prípravka, žiaci, dorast
- * Karate pre ZŠ
- * Gymnastika+pohybové hry pre 1.-4. roč. ZŠ
- * Rekreačné plávanie pre ZŠ, SŠ
- * Bedminton pre ZŠ
- * Loptové hry pre ZŠ

- * Basketbal pre ZŠ, SŠ
- * Turistický pre ZŠ, SŠ
- * Florbal pre ZŠ, SŠ
- * Minifutbal pre 1.-4. ročník ZŠ
- * Hádzaná pre ZŠ
- * Vybíjaná pre 5. a 6. roč. ZŠ
- * Atletika, atletická prípravka pre ZŠ, SŠ
- * Strelecký pre ZŠ, SŠ
- * Športový pre najmenších pre MŠ od 3 rokov
- * Fitness pre SŠ
- * Jazdenie a ošetrovanie koní pre ZŠ Ut-14,30

Oblasť techniky a prírodných vied

- * Mladý zdravotník pre 3. a 4. ročník ZŠ
- * Základy práce s PC pre ZŠ
- * Hry na PC pre MŠ
- * Programovanie pre začiatočníkov ZŠ
- * Programovanie pre pokročilých ZŠ
- * Rybársky pre ZŠ, SŠ
- * Hry na PC pre DDS
- * Aranžovanie pre ZŠ

- * Internetový klub pre ZŠ
- * Práca s internetom pre ZŠ, SŠ
- * Malá škola varenia a pečenia pre ZŠ
- * Pletenie z novinového papiera pre ZŠ, SŠ
- * Poznávame prírodu pre ZŠ
- * Matematický pre ZŠ, SŠ
- * Rómsky súbor - tanec, hudba
- * Tvoríme s fantáziou pre rómske deti

Oblasť spoločenských vied a estetiky

- * Hravá angličtina pre MŠ
- * Čitateľský pre ZŠ
- * Čarovné pastelky pre MŠ
- * Tanečný pre ZŠ, SŠ /spoločenské tance/
- * Výtvarníček pre 1. až 4. ročník ZŠ
- * Anglický jazyk pre 1.-3. ročník ZŠ

- * Literárno-dramatický pre ZŠ
- * Tanečný pre ZŠ, SŠ /moderné tance/
- * Anglický jazyk
- * Ruský jazyk
- * Nemecký jazyk

Ziadosť o prijatie do záujmovej činnosti si môžete vyzdvihnúť v CVČ Domino alebo stiahnuť na www.infoturiec.sk, pod našim logom DOMINO

Vyplnenú žiadosť je potrebné doručiť do CVČ Domino do 12. septembra 2014

Poplatok za navštevovanie záujmovej činnosti:

Pre všetkých členov CVČ DOMINO, ktorí odovzdajú **Vzdelávaci ponkaz max. do 26.9. 2014** je poplatok za jeden ZÚ: **0,00 €**

Pre členov CVČ DOMINO s trvalým pobytom vo Vrútkach (bez VP) je poplatok za jeden ZÚ: **10,00 € /polrok**

Pre členov CVČ DOMINO s trvalým pobytom mimo Vrútok (bez VP) je poplatok za jeden ZÚ: **20,00 € /polrok**

Naša e-mailová adresa : cvcdomino@pobox.sk , telefón : 043/42 81 580

VRÚTOČAN * Vydáva: Mesto Vrútky, Matušovičovský rad 4, 038 61 Vrútky, IČO 00 647 209

* Adresa redakcie: Ul. 1. čs. brigády 14, 038 61 Vrútky * Tel: 043/4281 203

* E-mail: vrutocan@vrutky.sk * Nevyžiadané rukopisy a fotografie redakcia nevracia

* Stanoviská v jednotlivých článkoch môžu a nemusia odrážať stanovisko redakcie* Redakcia si vyhradzuje právo na úpravu, rozsah, grafické spracovanie článkov * Jazyková redaktorka: Elena Režná

* Redakčná rada: **Zodpovedná redaktorka: Bc. Miriam Migátová**, Členovia: Božena Blahušiaková, Mgr. Bohuslav Figura, Mgr. Juraj Gorilák, PhDr. Zora Mintalová Zubercová, * Grafická úprava: redakcia

* Uzávierka dopisovateľských materiálov do 17. dňa v mesiaci * Tlač: Neoprint Plus, s. r. o., Za mostom 2, Vrútky

* Číslo red.: 260/1991, * EV 4953/14 * ISSN 1339-6730 * Náklad: 3200 ks, september 2014

DNI MESTA VRÚTKY 2014

14. - 20. SEPTEMBER

759. výročie od prvej písomnej zmienky o meste Vrútky

kultúra šport
MESTA VRÚTKY

Piatok
19.9.

Vrútocký jarmok
moderuje: **Michal Legiň**

* Kino l.maj

10.00 Divadelné predstavenie
pre detí z MŠ

Divadlo na hojdačke - Lomidrevo

Utorok
16.9.

Záhradná slávnosť

15.00 Výstava obrazov

neprofesionálnych umelcov,
drevorezieb a výtvarných prác

ZUŠ Frica Kafendu

* Nová ul. č. 9

* Pešia zóna

13.00 Hradisko

14.00 ZUŠ Frica Kafendu

15.00 Príhovor primátora

Vrútky za čias monarchie
uviedenie knihy do života

15.30 Bohuslav Figura

16.30 Michael Farez (FR)

18.00 DeART - Náhodní pocestní

20.00 Spirit Band

* Mestský úrad

9.30 Odhalenie reliéfu Hany Zelinovej

10.00 Slávnostné MsZ

ocenenie osobností

Nedeľa
14.9.

Otvorenie Dní mesta

9.30 Slávnostná svätá omša
s požehnaním mestu

* Rímskokatolícky kostol
sv. J. Krsiteľa

Štvrtok
18.9.

O pohár primátora mesta

10.00 Futbalový turnaj

* Futbalový štadión Attrack Vrútky

mediálny partner:

VRÚTOČAN